

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

ગુજરાત હાઈકોર્ટ, અમદાવાદ ખાતે

આર/સ્પેશ્યલ ક્રિમિનલ એપિલિકેશન (ક્વોશિંગ) નં. ૧૦૨/૨૦૨૩

સાથે

ક્રિમિનલ મિસ. એપિલિકેશન (સ્ટે માટે) નં. ૧/૨૦૨૪

ઈન આર/સ્પેશ્યલ ક્રિમિનલ એપિલિકેશન નં. ૧૦૨/૨૦૨૩

મંજૂરી અને સહી માટે:

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી જે. સી. દોશી

=====

રિપોર્ટિંગ માટે મંજૂર	હા.	ના.
-----------------------	-----	-----

	√	
--	---	--

=====

મહંમદ ઈફ્રીશ ગફુરભાઈ સાદા

વિરુદ્ધ

સ્ટેટ ઓફ ગુજરાત અને અન્ય

=====

ઉપસ્થિતિ:

અરજદાર(ઓ) નં. ૧ માટે વિદ્વાન વકીલ શ્રી ચશ કે દવે (૧૦૨૬૯)

અરજદાર(ઓ) નં. ૧ માટે વિદ્વાન વકીલ શ્રી વિશાલ કે આનંદજીવાલા
(૭૭૯૮)

સામાવાળા(ઓ) નં. ૨, ૩, ૪ માટે વિદ્વાન વકીલ શ્રી અંબરીશ વી જાની
(૮૬૭૪)

સામાવાળા(ઓ) નં. ૨, ૩, ૪ માટે વિદ્વાન વકીલ શ્રી એમ એસ ભડકી
(૮૬૬૫)

સામાવાળા નં. ૧ માટે અધિક પબ્લિક પ્રોસિક્યુટર શ્રી મનન મહેતા

=====

કોરમ: માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી જે. સી. દોશી

તારીખ: ૦૩/૦૩/૨૦૨૫

મૌખિક ચુકાદો

૧. સી.આર.પી.સી. ની કલમ ૪૮૨ સાથે વાંચતા ભારતના બંધારણના અનુચ્છેદ ૨૨૭ હેઠળની આ અરજી દ્વારા, અરજદારે નીચે મુજબની અરજ કરેલ છે:

"(એ) કે મહેરબાની કરી આપ નામદાર આ અરજી દાખલ કરશો;

(બી) કે મહેરબાની કરી આપ નામદાર વિદ્વાન સેશન્સ જજ, અરવલ્લી મુકામે મોડાસા દ્વારા ક્રિમિનલ રિવિઝન એપ્લિકેશન નં. ૦૮/૨૦૨૨ માં પસાર કરવામાં આવેલ તારીખ ૦૫.૧૧.૨૦૨૨ નો હુકમ રદ અને બાતલ કરશો;

(સી) કે મહેરબાની કરી આપ નામદાર ક્રિમિનલ કેસ નં. ૨૦૪૮/૨૦૧૪ માં આંક ૧૫૭ હેઠળ વિદ્વાન મેજિસ્ટ્રેટ, મોડાસા દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલ તારીખ ૨૨.૧૨.૨૦૨૧ નો હુકમ પુનઃસ્થાપિત કરશો અને તે

દ્વારા તોહમતમાં આઈ.પી.સી. ની કલમ ૩૦૭ ઉમેરવા માટે નિર્દેશ પસાર કરશો;

(ડી) કે ન્યાયના હિતમાં મહેરબાની કરી આપ નામદાર વિદ્વાન મેજિસ્ટ્રેટ, મોડાસા સમક્ષ પડતર ક્રિમિનલ કેસ નં. ૨૦૪૮/૨૦૧૪ ની કાર્યવાહી પર મનાઈદુકમ ફરમાવશો;"

૨. કેસની ટૂંકી હકીકતો નીચે મુજબ છે.

૨.૧ અરજદાર ફરિયાદીએ સામાવાળા નં. ૨ થી ૪ વિરુદ્ધ આઈ.પી.સી. ની કલમો ૩૨૬, ૪૫૨, ૫૦૪, ૫૦૬(૨) અને ૧૧૪ હેઠળ સજાપાત્ર ગુના માટે મોડાસા પોલીસ સ્ટેશન, અરવણી ખાતે સી.આર. નં. આઈ-૫૨/૨૦૧૪ તરીકે એક એફ.આઈ.આર. તારીખ ૦૬.૦૭.૨૦૧૪ ના રોજ નોંધાવી હતી અને તપાસ પૂર્ણ થયા પછી, તપાસ અધિકારીએ ચાર્જશીટ રજૂ કરી છે. વિદ્વાન નીચલી કોર્ટે તોહમત ફરમાવ્યા અને સાક્ષીઓને તપાસ્યા. ટ્રાયલ દરમિયાન, અરજદારે આંક ૧૫૭ થી આઈ.પી.સી. ની કલમ ૩૦૭ ઉમેરવા માટે સી.આર.પી.સી. ની કલમ ૨૧૬ હેઠળ અરજી દાખલ કરી હતી, જેને વિદ્વાન જેએમએફસી દ્વારા મંજૂર કરવામાં આવી હતી. સદર દુકમથી નારાજ થઈને, આરોપીએ વિદ્વાન સેશન્સ

કોર્ટ સમક્ષ રિવિઝન દાખલ કરી. તારીખ ૦૫.૧૧.૨૦૨૨ ના હુકમ દ્વારા, વિદ્વાન સેશન્સ કોર્ટ, અરવલ્લીએ આંક ૧૫૭ હેઠળ ક્રિમિનલ કેસ નં. ૨૦૪૮/૨૦૧૪ માં વિદ્વાન જેએમએફસી દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલ તારીખ ૨૨.૧૨.૨૦૨૧ નો હુકમ રદ કર્યો. આથી, આ અરજી.

૩. અરજદાર તરફથી ઉપસ્થિત વિદ્વાન વકીલ શ્રી વિશાલ કે. આનંદજીવાલા, પ્રતિવાદી રાજ્ય તરફથી ઉપસ્થિત વિદ્વાન એપીપી શ્રી મનન મહેતા અને સામાવાળા(ઓ) નં. ૨ થી ૪ તરફથી ઉપસ્થિત વિદ્વાન વકીલ શ્રી એમ.એસ. ભડકીને સાંભળવામાં આવ્યા.

૪. અરજદાર તરફથી ઉપસ્થિત વિદ્વાન વકીલ શ્રી આનંદજીવાલા, ક્રિમિનલ રિવિઝન એપ્લિકેશન નં. ૨૭૭/૨૦૨૪, તારીખ ૨૬.૦૨.૨૦૨૪ માં અજયભાઈ કોડીદાસભાઈ ચૌહાણ અને અન્ય વિરુદ્ધ સ્ટેટ ઓફ ગુજરાતના કેસમાં આ કોર્ટના ચુકાદાનો આધાર લેતા, એવી રજૂઆત કરશે કે વિદ્વાન સેશન્સ જજે વિદ્વાન નીચલી કોર્ટ દ્વારા આંક ૧૫૭ હેઠળ પસાર કરવામાં આવેલ હુકમને રદ કરવા માટે રિવિઝન મંજૂર કરવામાં ગંભીર ભૂલ કરી છે. તેઓ એવી રજૂઆત કરશે કે વિદ્વાન સેશન્સ કોર્ટે પી. કાર્તિકાલક્ષ્મી વિરુદ્ધ શ્રી ગણેશ – ૨૦૧૪ (૦) એઆઈજેઈએલ-એસસી ૬૦૧૭૨ ના કેસમાં સુપ્રિમ કોર્ટના ચુકાદાનું ખોટું અર્થઘટન કર્યું છે, એવું માનવા માટે કે વિદ્વાન નીચલી કોર્ટે

ફરિયાદીના કહેવાથી આઈ.પી.સી. ની કલમ ૩૦૭ હેઠળ ગુનાનું તોહમત ઉમેર્યું છે અને તેથી, આઈ.પી.સી. ની કલમ ૩૦૭ હેઠળ ગુનાનું તોહમત ઉમેરતો આંક ૧૫૭ હેઠળ પસાર કરવામાં આવેલ હુકમ ગેરકાયદેસર છે. તેઓ એવી રજૂઆત કરશે કે ડી ફેક્ટો ફરિયાદી એ વ્યક્તિ છે જેણે ઉપલબ્ધ પુરાવા વિશે જાણ કરી છે જે દર્શાવે છે કે આઈ.પી.સી. ની કલમ ૩૦૭ હેઠળનો ગુનો પણ પ્રથમદર્શી રીતે બને છે. વિદ્વાન નીચલી કોર્ટ રેકૉર્ડ પર ઉપલબ્ધ પુરાવાઓની ચર્ચા કરી અને પોતાની જાતે આઈ.પી.સી. ની કલમ ૩૦૭ હેઠળ ગુનાનું તોહમત ઉમેરવાનું યોગ્ય માન્યું. આંક ૧૫૭ હેઠળ પસાર કરવામાં આવેલ હુકમને રદ કરવા માટે વિદ્વાન સેશન્સ જજનું તારણ અત્યંત તકનીકી હતું. તેથી, વિદ્વાન વકીલ શ્રી આનંદજીવાલા આ અરજી મંજૂર કરવા અને વિદ્વાન સેશન્સ કોર્ટ દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલ હુકમ રદ કરવા અને વિદ્વાન જેએમએફસી દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલ હુકમ પુનઃસ્થાપિત કરવા રજૂઆત કરે છે. તેઓ વાસુરભાઈ ભુરાભાઈ બેલા વિરુદ્ધ સ્ટેટ ઓફ ગુજરાત ૨૦૨૪ (૩) જીએલઆર ૨૩૬૨ ના કેસમાં આ કોર્ટની સમકક્ષ બેંચના ચુકાદાનો પણ સંદર્ભ આપે છે. ઉપરોક્ત રજૂઆતો પર, તેઓ આ અરજી મંજૂર કરવા રજૂઆત કરશે.

૫. તેનાથી વિપરીત, આરોપી તરફથી ઉપસ્થિત વિદ્વાન વકીલ શ્રી ભડકીએ સી.આર.પી.સી. ની કલમ ૨૧૬ ની જોગવાઈનો સંદર્ભ આપતા રજૂઆત કરી હતી કે તોહમત ઉમેરવાની અને બદલવાની સત્તા માત્ર કોર્ટ પાસે રહેલી છે. તેઓ વધુમાં રજૂઆત કરશે કે માત્ર કોર્ટ ઉપલબ્ધ પુરાવાઓ પર

પોતાની જાતે, સુઓ મોટુ તોહમત ઉમેરવા અથવા બદલવા માટે સત્તાનો ઉપયોગ કરવાનો હોય છે અને ડી ફેક્ટો ફરિયાદી અથવા પ્રથમ બાતમીદારના કહેવા પર નહીં. તેઓ વધુમાં રજૂઆત કરશે કે વર્તમાન કેસમાં, કથિત ગુનાના ભોગ બનનાર વ્યક્તિએ તોહમત ઉમેરવા અને બદલવા માટે આંક ૧૫૭ પર અરજી રજૂ કરી છે. વિદ્વાન નીચલી કોર્ટે, ભોગ બનનારની આવી અરજી પર, સી.આર.પી.સી. ની કલમ ૨૧૬ હેઠળની સત્તાનો ઉપયોગ કરીને આઈ.પી.સી. ની કલમ ૩૦૭ હેઠળના ગુનાનું તોહમત ઉમેર્યું. વિદ્વાન નીચલી કોર્ટે કાયદાને સમજવાની ગંભીર ભૂલ કરી છે જે રિવિઝન મંજૂર કરીને વિદ્વાન સેશન્સ જજ દ્વારા યોગ્ય રીતે સુધારવામાં આવી છે. તેઓ વધુમાં રજૂઆત કરશે કે આંક ૧૫૭ પરની અરજી પ્રથમ બાતમીદાર દ્વારા આઈ.પી.સી. ની કલમ ૩૦૭ હેઠળ ગુનાનું તોહમત ઉમેરવા માટે પ્રાયોજિત અને રજૂ કરવામાં આવી હોવાથી, તેને તોહમત ઉમેરવા માટે વિદ્વાન નીચલી કોર્ટ દ્વારા લેવામાં આવેલી સુઓ મોટુ કાર્યવાહી ક્યારેય કહી શકાય નહીં. તેથી, વિદ્વાન સેશન્સ કોર્ટે વિદ્વાન નીચલી કોર્ટ દ્વારા આંક ૧૫૭ હેઠળ પસાર કરવામાં આવેલ હુકમને રદ કરવા માટે યોગ્ય રીતે પી. કાર્તિકાલક્ષ્મી (ઉપરોક્ત) ના ચુકાદાનો સંદર્ભ આપ્યો છે. તેથી, તેઓ રજૂઆત કરશે કે વર્તમાન અરજી ગુણદોષવિહોણી હોવાથી, તેને ગ્રાહ્ય રાખવાની જરૂર નથી.

૬. વિદ્વાન એપીપી કેસની વાસ્તવિક પરિસ્થિતિમાં રજૂઆત કરશે કે ગુનાની ટ્રાયલ ચાલી રહી છે અને તે સંજોગોમાં, તેઓ જરૂરી હુકમો પસાર કરવા રજૂઆત કરે છે.

૭. મેં બંને પક્ષોના વિદ્વાન વકીલોને સાંભળ્યા છે. મેં રેકૉર્ડ અને વાદગ્રસ્ત હુકમો પણ જોયા છે.

૮. એ નોંધી શકાય કે પ્રથમ બાતમીદાર દ્વારા આરોપીઓ વિરુદ્ધ આઈ.પી.સી. ની કલમો ૩૨૬, ૪૫૨, ૫૦૪, ૫૦૬(૨) અને ૧૧૪ હેઠળના ગુનાઓનો આક્ષેપ કરતા મોડાસા ટાઉન પોલીસ સ્ટેશન સમક્ષ સી.આર. નં. આઈ-૫૨/૨૦૧૪ તરીકે એફ.આઈ.આર. નોંધવામાં આવી હતી. તપાસ અધિકારી દ્વારા તપાસ હાથ ધરવામાં આવી હતી અને અંતે, હકુમત ધરાવતી કોર્ટ સમક્ષ ચાર્જશીટ રજૂ કરવામાં આવી હતી. વિદ્વાન જેએમએફસીએ કેસની આકારણી કર્યા પછી, પ્રશ્નગત એફ.આઈ.આર. માં આક્ષેપિત અને ચાર્જશીટમાં દર્શાવેલ ગુના માટે આરોપીઓ સામે તોહમત ફરમાવ્યા. વિદ્વાન જેએમએફસીએ વિવિધ સાક્ષીઓના પુરાવા નોંધ્યા છે. નોંધનીય રીતે પુરાવા નોંધવા દરમિયાન અને ટ્રાયલની અધવચ્ચે, ભોગ બનનારે આઈ.પી.સી. ની કલમ ૩૦૭ હેઠળ સજાપાત્ર ગુનાનું તોહમત ઉમેરવા માટે આંક ૧૫૭ પર એક અરજી રજૂ કરી. આ અરજી પ્રોસિક્યુશનનો હવાલો સંભાળતા વિદ્વાન એપીપી મારફતે રજૂ કરવામાં

આવી હતી. બંને પક્ષોના વિદ્વાન વકીલોને તક આપીને અંતે અરજીની સુનાવણી કરવામાં આવી હતી. આ તબક્કે, હું આંક ૧૫૭ હેઠળના હુકમના ફક્ત ૩ નો નીચે મુજબ સંદર્ભ આપી શકું :

"૩. બીજી તરફ, વિદ્વાન વકીલ શ્રી આર.બી. વણકરે ફરિયાદપક્ષની રજૂઆતોનો સખત વિરોધ કર્યો છે અને ભારપૂર્વક જણાવ્યું છે કે ફરિયાદીએ આરોપીઓ સામે ખોટો કેસ દાખલ કર્યો છે. તેમની એવી રજૂઆત છે કે, તેનાથી વિપરીત, ફરિયાદીએ ૦૬.૦૩.૨૦૧૪ ના રોજ આરોપી વ્યક્તિને ગંભીર ઈજાઓ પહોંચાડી હતી અને આરોપી/ભોગ બનનારે પોલીસ સ્ટેશનનો સંપર્ક કર્યો હોવા છતાં, પોલીસે માત્ર ફરિયાદી સામે આઈ.પી.સી. ની કલમ ૩૨૩, ૫૦૪, ૧૧૪ હેઠળ નોન-કોન્સિડેરેબલ કેસ નોંધ્યો હતો અને એક્ઝિક્યુટિવ મેજિસ્ટ્રેટ સમક્ષ તેની પાસેથી શાંતિ અને સારી વર્તણૂક જાળવવા માટે બોન્ડ લેવામાં આવ્યા હતા. વધુમાં, તેમણે વર્તમાન કેસમાં પોલીસની તપાસ પર પ્રહાર કર્યો છે અને દાવો કર્યો છે કે તે કેસની હકીકતોની યોગ્ય રીતે ખાતરી કર્યા વિના યાંત્રિક રીતે તૈયાર કરવામાં આવી છે. એવો દાવો કરવામાં આવે છે કે આરોપીઓ સામેના આક્ષેપો ખોટા અને પાયાવિહોણા છે. તેથી તેમણે વર્તમાન અરજી નામંજૂર કરવા અરજ કરી છે."

૯. નોંધનીય રીતે, જ્યારે બંને પક્ષોના વિદ્વાન વકીલોએ આંક ૧૫૭ હેઠળની અરજીમાં દલીલો કરી, તે સમયે, વિદ્વાન નીચલી કોર્ટ સમક્ષ એવો મુદ્દો ઉઠાવવામાં આવ્યો ન હતો કે સી.આર.પી.સી. ની કલમ ૨૧૬ હેઠળ તોહમત ઉમેરવા માટેની આવી અરજી ભોગ બનનારના કહેવા પર ટકી શકે તેમ નથી અને કોર્ટે સુઓ મોટો એ મુદ્દો નક્કી કરવાનો હોય છે કે શું સી.આર.પી.સી. ની કલમ ૨૧૬ હેઠળ તોહમત ઉમેરવાની અથવા બદલવાની જરૂર છે કે નહીં? ભલે તે ગમે તેમ હોય, મને વિદ્વાન નીચલી કોર્ટના સંબંધિત તારણનો સંદર્ભ આપવા દો જેના દ્વારા વિદ્વાન નીચલી કોર્ટે આઈ.પી.સી. ની કલમ ૩૦૭ હેઠળનું તોહમત ઉમેર્યું છે. ચુકાદાના ફક્ત ૭ થી ૧૨ નીચે મુજબ વાંચવામાં આવે છે:

"૭. ટૂંકમાં હકીકતો અને સંબંધિત જોગવાઈની ચર્ચા કર્યા પછી, વર્તમાન અરજીના ગુણદોષની ચર્ચા કરવાની રહે છે. એ નોંધવું પ્રાસંગિક છે કે વર્તમાન કેસમાં આરોપી વ્યક્તિઓએ ભોગ બનનારના ઘરમાં પ્રવેશીને તેને તીક્ષ્ણ અને ખતરનાક હથિયારોથી માર માર્યો હોવાનો આક્ષેપ છે. આ ઘટના બનવા દરમિયાન અમુક વ્યક્તિઓ, જેઓ આ કેસમાં સાક્ષીઓ છે, ભોગ બનનારને બચાવવા વચ્ચે પડ્યા હતા. પોલીસે તે મુજબ એક એફ.આઈ.આર. નોંધી અને ચાર્જશીટ ફાઈલ કરવામાં આવી. ત્યારબાદ આરોપીઓને કોર્ટ સમક્ષ રજૂ કરવામાં આવ્યા અને ત્યારબાદ ટ્રાયલ શરૂ થઈ. ટ્રાયલ દરમિયાન ફરિયાદી/ભોગ બનનારની તપાસ કરવામાં આવી

અને ભોગ બનનારની સારવાર કરનાર તબીબી નિષ્ણાતોની પણ તપાસ કરવામા આવી.

૮. અગાઉના ફકરાઓમાં ચર્ચા કર્યા મુજબ, આ કોર્ટ કેસના ગુણદોષ જોઈ શકતી નથી. જોકે, અન્ય તોહમત ઉમેરવા માટે કોઈ પ્રથમદર્શી કેસ બને છે કે નહીં તે નક્કી કરવા માટે વર્તમાન કેસના રેકૉર્ડનું સંપૂર્ણ વિશ્લેષણ જરૂરી છે. તબીબી નિષ્ણાતો અને ફરિયાદી ભોગ બનનારની જુબાનીની કાળજીપૂર્વક તપાસ ભોગ બનનાર પર હુમલાની ઘટનાને આગળ લાવે છે. ડૉક્ટરોની જુબાનીઓ પણ દર્શાવે છે કે ભોગ બનનારને ડાબી આંખની બરાબર ઉપર માથા પર તીક્ષ્ણ અને ખતરનાક હથિયારથી મારવામાં આવ્યો હતો.

૯. આંક ૧૪૦ પર, ડૉ. કુલદીપ જયંતિલાલ જોષીની તપાસ કરવામા આવી છે. સદર સાક્ષીએ જુબાની આપી છે કે ૦૬/૦૭/૨૦૧૪ ના રોજ ભોગ બનનારને વી.એસ. હોસ્પિટલમાં લાવવામાં આવ્યો હતો જ્યાં તેઓ ચીફ મેડિકલ ઓફિસર તરીકે ફરજ બજાવતા હતા. ભોગ બનનારની તપાસમાં માથાના ડાબા ભાગ પર ૬*૦.૨ સેમીનો ઘા જણાયો હતો. ભોગ બનનારના સીટી સ્કેનમાં વધુમાં ઝાયગોમેટિક અસ્થિ, મેક્સિલરી અસ્થિ અને ડાબી ઓર્બિટલ દિવાલમાં ફ્રેક્ચર જણાયા હતા. તેમણે

વધુમાં જુબાની આપી કે ભોગ બનનારને પ્લાસ્ટિક સર્જરી માટે ૦૬/૦૭/૨૦૧૪ થી ૧૧/૦૭/૨૦૧૪ સુધી આઉટડોર દર્દી તરીકે દાખલ કરવામાં આવ્યો હતો. ડૉક્ટરે જુબાની આપી છે કે જો કોઈ વ્યક્તિને માથા પર લોખંડના સળિયાથી મારવામાં આવે તો તેનું મૃત્યુ થઈ શકે છે પરંતુ તેમણે એવું પણ જણાવ્યું છે કે ભોગ બનનારને પહોંચાડવામાં આવેલી ઈજાઓ તેના મૃત્યુનું કારણ બની શકી ન હોત. પરંતુ ઉલટતપાસ દરમિયાન ડૉક્ટરે સ્વીકાર્યું છે કે તેમને કથિત ઈજાઓ અંગે કોઈ વ્યક્તિગત માહિતી નહોતી અને તેઓ તબીબી રેકૉર્ડના આધારે જુબાની આપી રહ્યા છે. ડૉક્ટરે વધુમાં ભારપૂર્વક જણાવ્યું છે કે તેઓ ગાયનેકોલોજિસ્ટ છે.

૧૦. આંક ૧૪૭ પર. ડૉ. સંકેતકુમાર દિનેશભાઈ શાહની તપાસ કરવામાં આવી છે. તેમણે પોતાની જુબાની દરમિયાન જણાવ્યું છે કે ભોગ બનનારને ઝાયગોમેટિક આર્ચ, એન્ટેરોલેટરલ અને પોસ્ટેરોલેટરલ વોલ અને લેફ્ટ મેક્સિલરી સાઈનસની મેડિયલ વોલમાં કલેક્શન સાથે ફ્રેક્ચર, લેટરલ મેડિકલ વોલ અને ડાબી બાજુએ ન્યુમો ઓર્બિટ સાથે લેફ્ટ ઓર્બિટના ફ્લોર, ડાબી બાજુએ એર મેપિંગ સાથે પેરી ઓર્બિટલ સોફ્ટ ટીશ્યુ સોજો હતો. ડૉક્ટરે જુબાની આપી છે કે ડાબી આંખોની આસપાસના હાડકાં પર ઈજાઓ પહોંચાડવામાં આવી હતી અને તે જીવલેણ સાબિત થઈ શકી હોત.

૧૧. આંક ૧૫૪ પર. ડૉ. કેતનભાઈ રાજેન્દ્રભાઈ સુથારની તપાસ કરવામાં આવી છે જેઓ ઘટનાના દિવસે મોડાસા સાર્વજનિક હોસ્પિટલમાં ફરજ બજાવતા હતા. તેઓ જણાવે છે કે ભોગ બનનારની ડાબી આંખની ઉપરનો ઘા ૩*૧*૧ સેમી ઊંડો હતો અને ડાબી આંખની દષ્ટિ દેખીતી રીતે ગુમાવી હતી. તેઓ જણાવે છે કે ઈજાઓ ગંભીર હતી અને જીવલેણ સાબિત થઈ શકી હોત. પ્રાથમિક સારવાર પૂરી પાડ્યા પછી, ડૉક્ટરે દર્દીને વી.એસ. હોસ્પિટલ અમદાવાદ ખાતે રિફર કર્યો હતો.

૧૨. જોકે તબીબી નિષ્ણાતોની જુબાનીઓમાં કેટલાક તફાવતો છે પરંતુ તેનો એકંદર અર્થ સામાન્ય નિષ્કર્ષ આપે છે. તેમની જુબાનીઓ અભિપ્રાયના સ્વરૂપમાં હોવાથી, તફાવતો વાજબી છે. ઉપર ચર્ચા કર્યા મુજબ તબીબી નિષ્ણાતોની જુબાનીઓના એકંદર વિશ્લેષણ પરથી, એવું તારણ કાઢી શકાય છે કે ભોગ બનનારના શરીર પરની ઈજાઓ ગંભીર હતી અને જીવલેણ બની શકી હોત. હવે, વર્તમાન કેસોમાં આઈ.પી.સી. ની કલમ ૩૦૭ લાગુ કરવાનો પ્રશ્ન વિચારણા માટે છોડી દેવામાં આવ્યો છે.

કલમ ૩૦૭ હેઠળના ગુનામાં નીચેના આવશ્યક તત્વો છે;

(૧) કે આરોપીએ કોઈ કૃત્ય કર્યું;

(૨) કે તે કૃત્ય એવા ઇરાદા અથવા જ્ઞાન સાથે અને એવા સંજોગોમાં કરવામાં આવ્યું હતું કે જેનાથી શારીરિક ઈજા થાય જે આરોપી જાણતો હોય કે તેનાથી મૃત્યુ થવાની સંભાવના છે અથવા કે આવી શારીરિક ઈજા મૃત્યુના સામાન્ય કારણમાં હતી અથવા કે આરોપીએ તેને એટલું નિકટવર્તી ખતરનાક હોવાનું જાણવા છતાં કોઈ કૃત્ય કરીને આવું મૃત્યુ નીપજાવવાનો પ્રયાસ કર્યો કે તે તમામ સંભાવનામાં મૃત્યુ અથવા આવી શારીરિક ઈજા પહોંચાડશે જેનાથી મૃત્યુ થવાની સંભાવના છે અને

(૩) કે આવું મૃત્યુ અથવા ઈજા પહોંચાડવાનું જોખમ ઉઠાવવા માટે આરોપી પાસે કોઈ બહાનું નહોતું."

૧૦. વિદ્વાન નીચલી કોર્ટના ઉપરોક્ત તારણનું વિશ્લેષણ દર્શાવે છે કે જોકે આઈ.પી.સી. ની કલમ ૩૦૭ હેઠળ ગુનાનું તોહમત ઉમેરવા માટે ભોગ બનનારના કહેવા પર અરજી રજૂ કરવામાં આવી હતી, વિદ્વાન નીચલી કોર્ટે આરોપી વિરુદ્ધ રેકૉર્ડ પર ઉપલબ્ધ પુરાવાની કસોટી પર સ્વતંત્ર રીતે અને

પોતાની જાતે આ મુદ્દાની ઝીણવટભરી અને વિસ્તૃત ચર્ચા કરી છે. જોકે તોહમત ઉમેરવાની અરજી ભોગ બનનાર દ્વારા રજૂ કરવામાં આવી હતી, વિદ્વાન નીચલી કોર્ટે સી.આર.પી.સી. ની કલમ ૨૧૬ હેઠળની સત્તાનો ઉપયોગ કરીને તોહમત ઉમેરવા માટે પોતાની જાતે તમામ પુરાવાઓ ધ્યાનમાં લીધા છે. આમ, એવું કહી શકાય નહીં કે વિદ્વાન નીચલી કોર્ટ ભોગ બનનાર દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી અરજીથી પ્રભાવિત થઈ ગઈ હતી, પરંતુ તેના બદલે પોતાની હકૂમતનો ઉપયોગ કર્યો છે અને રેકૉર્ડ પર ઉપલબ્ધ પુરાવાઓની આકારણી કરીને આંક ૧૫૭ હેઠળ હુકમ પસાર કર્યો છે. આમ, એવું કહી શકાય કે તે ભોગ બનનાર છે જેણે આંક ૧૫૭ પર અરજી દાખલ કરીને વિદ્વાન નીચલી કોર્ટના ધ્યાન પર રેકૉર્ડ પરના વિવિધ પુરાવાઓ લાવ્યા છે જે સૂચવે છે કે આઈ.પી.સી. ની કલમ ૩૦૭ હેઠળના ગુનાનું તોહમત પણ ઉમેરી શકાય છે અને વિદ્વાન નીચલી કોર્ટે સદર મુદ્દો પોતાની જાતે લીધો છે.

૧૧. આ કોર્ટે અજયભાઈ ખોડીદાસભાઈ (ઉપરોક્ત) ના કેસમાં, પી. કાર્તિકાલક્ષ્મી (ઉપરોક્ત) ના કેસમાં નામદાર સુપ્રિમ કોર્ટના ચુકાદાનો સંદર્ભ આપ્યા પછી, ફરરા ૭, ૮ અને ૯ માં નીચે મુજબ સમાન મુદ્દાને સંબોધ્યો છે :

"૭. અરજદારના વિદ્વાન વકીલ દ્વારા આધાર લેવામાં આવેલ પી. કાર્તિકાલક્ષ્મી (ઉપરોક્ત) ના કેસમાં ચુકાદો અરજદારને મદદરૂપ થશે

નહીં. વર્તમાન કેસમાં વિદ્વાન સેશન્સ જજે આરોપી સામે રેકૉર્ડ પર ઉપલબ્ધ પુરાવાની ઝીણવટભરી અને વિસ્તૃત ચર્ચા કરી છે અને જોકે વિદ્વાન એપીપી દ્વારા આંક ૪૪ પર અરજી રજૂ કરવામાં આવી હતી, સી.આર.પી.સી. ની કલમ ૨૧૬ હેઠળ સત્તાના ઉપયોગમાં તોહમત ઉમેરવા માટે પોતાની જાતે ધ્યાનમાં લીધું છે. એવું કહી શકાય નહીં કે વિદ્વાન સેશન્સ જજે વિદ્વાન એપીપીના કહેવા પર આંક ૪૪ હેઠળ સત્તાનો ઉપયોગ કર્યો છે અને હુકમ પસાર કર્યો છે, તે વિદ્વાન એપીપી હતા જેમણે રેકૉર્ડ પરના વિવિધ પુરાવાઓ વિશે વિદ્વાન સેશન્સ જજના ધ્યાન પર લાવ્યા હતા અને વિદ્વાન સેશન્સ જજે તે પોતાની જાતે લીધું હતું.

૮. આ હકીકતોમાં, અરજદારના વિદ્વાન વકીલ દ્વારા આધાર લેવામાં આવેલ ચુકાદો મદદરૂપ થશે નહીં. જ્યારે સી.આર.પી.સી. ની કલમ ૨૧૭ ના ધ્યાનમાં તોહમત બદલવામાં આવે ત્યારે આરોપીને સાક્ષીને પાછા બોલાવવાનો અધિકાર રહેશે.

૯. અનંત પ્રકાશ સિન્હા વિરુદ્ધ સ્ટેટ ઓફ હરિયાણા [(૨૦૧૬) ૬ એસ.સી.સી. ૧૦૫] ના કેસમાં, નામદાર સુપ્રિમ કોર્ટે ફરરા ૨૧ અને ૨૨ માં નીચે મુજબ ઠેરવેલ છે:—

"૨૧. હાલમાં બીજા પાસા પર. શ્રી શરણી રજૂઆત એવી છે કે વિદ્વાન મેજિસ્ટ્રેટ બાતમીદાર દ્વારા પસંદ કરવામાં આવેલી અરજીને ગ્રાહ્ય રાખી શક્યા ન હોત, કારણ કે આવી અરજી અક્ષમ છે કારણ કે તે પબ્લિક પ્રોસિક્યુટર દ્વારા દાખલ થવી જોઈએ. આ સંદર્ભમાં, તેમણે શિવ કુમાર વિરુદ્ધ હુકમ ચંદ અને અન્યના નિર્ણય પર ભાર મૂક્યો છે. સદર કેસમાં, અપીલકર્તાની ફરિયાદ એ હતી કે સંબંધિત પબ્લિક પ્રોસિક્યુટર પાસેથી સંમતિ મેળવવા છતાં, તેમના દ્વારા રોકાયેલા વકીલને હાઈકોર્ટ દ્વારા પ્રોસિક્યુશન ચલાવવાની મંજૂરી આપવામાં આવી ન હતી. ટ્રાયલ કોર્ટે એ હદ સુધી આદેશ પસાર કર્યો હતો કે બાતમીદાર દ્વારા રોકાયેલા વકીલ પબ્લિક પ્રોસિક્યુટરની દેખરેખ, માર્ગદર્શન અને નિયંત્રણ હેઠળ કેસ ચલાવશે. તેમણે વધુમાં નિર્દેશ આપ્યો હતો કે પબ્લિક પ્રોસિક્યુટર કાર્યવાહી પર પોતાની પાસે નિયંત્રણ જાળવી રાખશે. સદર હુકમને હાઈકોર્ટ સમક્ષ પડકારવામાં આવ્યો હતો અને રિવિઝન મંજૂર કરનાર વિદ્વાન સિંગલ જજે નિર્દેશ આપ્યો હતો કે ફરિયાદી અથવા ખાનગી વ્યક્તિ દ્વારા નિમણૂક કરાયેલ વકીલ પબ્લિક પ્રોસિક્યુટરના નિર્દેશો હેઠળ કાર્ય કરશે અને પુરાવા બંધ થયા પછી કોર્ટની પરવાનગી સાથે લેખિત દલીલો રજૂ કરી શકશે અને કેસના ઇન-ચાર્જ પબ્લિક પ્રોસિક્યુટર પ્રોસિક્યુશન ચલાવશે. આ કોર્ટે સી.આર.પી.સી. ની કલમ ૩૦૧,

૩૦૨(૨)/૨૨૫ અને અન્ય વિવિધ જોગવાઈઓનો સંદર્ભ આપ્યો અને નીચે મુજબ ઠેરવવા આવી:—

"૧૩. સંહિતાની યોજના પરથી કાયદાકીય આશય સ્પષ્ટપણે જણાય છે કે સેશન્સ કોર્ટમાં પ્રોસિક્યુશન પબ્લિક પ્રોસિક્યુટર સિવાય અન્ય કોઈ દ્વારા ચલાવી શકાશે નહીં. કાયદાકીય સભા રાજ્યને યાદ અપાવે છે કે નીતિ સેશન્સ કોર્ટમાં આરોપીની ટ્રાયલમાં નિષ્પક્ષતા સાથે સખત રીતે સુસંગત હોવી જોઈએ. પબ્લિક પ્રોસિક્યુટર પાસેથી અપેક્ષા રાખવામાં આવતી નથી કે તેઓ કેસમાં સંકળાયેલી સાચી હકીકતોને ધ્યાનમાં લીધા વિના કોઈ પણ રીતે આરોપીને દોષિત ઠેરવવાની તરસ દર્શાવે. પ્રોસિક્યુશન ચલાવતી વખતે પબ્લિક પ્રોસિક્યુટરનું અપેક્ષિત વલણ માત્ર કોર્ટ અને તપાસ એજન્સીઓ પ્રત્યે જ નહીં પરંતુ આરોપી પ્રત્યે પણ નિષ્પક્ષતામાં હોવું જોઈએ. જો આરોપી ટ્રાયલ દરમિયાન કોઈ કાયદેસર લાભ માટે હકદાર હોય તો પબ્લિક પ્રોસિક્યુટરે તેને દબાવવો/છુપાવવો જોઈએ નહીં. તેનાથી વિપરીત, તેને આગળ લાવવાની અને આરોપીને ઉપલબ્ધ કરાવવાની ફરજ પબ્લિક પ્રોસિક્યુટરની છે. જો બચાવપક્ષના વકીલે તેની અવગણના કરી હોય તો પણ, જો તે તેમના જ્ઞાનમાં આવે તો તેને કોર્ટના ધ્યાન પર લાવવાની વધારાની જવાબદારી પબ્લિક પ્રોસિક્યુટરની છે. જો ખાનગી વકીલને પ્રોસિક્યુશન ચલાવવા માટે મુક્ત હાથ આપવામાં આવે તો તે કેસને દોષિત ઠેરવવા પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કરશે, ભલે તે દોષિત

ઠરાવવા માટે યોગ્ય કેસ ન હોય. આ જ કારણ છે કે સંસદે તેમના પર લગામ લગાવી અને પબ્લિક પ્રોસિક્યુટર દ્વારા આપવામાં આવેલી સૂચનાઓને સખત રીતે આધીન તેમની ભૂમિકાને રાખી. ૧૪. જ્યારે ખાનગી રીતે રોકાયેલા વકીલને તેમના વતી કામ કરવાની મંજૂરી આપવામાં આવે ત્યારે પબ્લિક પ્રોસિક્યુટર પાસેથી માત્ર એકંદર દેખરેખ રાખવાની અપેક્ષા રાખવામાં આવતી નથી. આવી પરિસ્થિતિમાં ખાનગી વકીલ જે ભૂમિકા ભજવી શકે છે તે કદાચ કોર્ટમાં તેમના સિનિયરનો કેસ ચલાવતા જુનિયર વકીલની ભૂમિકા સાથે તુલનાત્મક છે. ખાનગી વકીલ પબ્લિક પ્રોસિક્યુટર વતી કામ કરવા માટે છે, જોકે હકીકત એ છે કે તેઓ ખાનગી પક્ષકાર દ્વારા કેસમાં રોકાયેલા છે. જો પબ્લિક પ્રોસિક્યુટરની ભૂમિકાને માત્ર સુપરવાઈઝરી ભૂમિકા સુધી સીમિત થવા દેવામાં આવે તો ટ્રાયલ ખાનગી પક્ષકાર અને આરોપી વચ્ચેનું યુદ્ધ બની જશે જે સંહિતાની કલમ ૨૨૫ માંના કાયદાકીય આદેશને અર્થહીન બનાવશે."

૨૨. આ મત ધરાવતા, આ કોર્ટે હાઈકોર્ટ દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલ હુકમ માન્ય રાખ્યો. સદર નિર્ણય, અમારા મતે, હકીકતો પર અલગ પાડી શકાય તેવો છે. હાલનો કેસ ટ્રાયલ અથવા એવા કોઈ ક્ષેત્રને લગતો નથી જેના દ્વારા ખાનગી વકીલ કાર્યવાહીનું નિયંત્રણ લે. સ્પષ્ટ છે તેમ, બાતમીદાર દ્વારા આઈ.પી.સી. ની કલમ ૪૦૬ હેઠળ તોહમત ઉમેરવા માટે અરજી દાખલ કરવામાં આવી હતી કારણ કે તેના સ્ત્રીધનને જ્યાં

સુધી સંબંધ છે ત્યાં સુધી પતિ વિરુદ્ધ ગુનાહિત વિશ્વાસઘાત અંગેના આક્ષેપો હતા. તે એક રીતે, તોહમત ઘડવાની ખામી અંગે વિદ્વાન મેજિસ્ટ્રેટના ધ્યાન પર લાવી રહી હતી. કોર્ટ તે સુઓ મોટુ કરી શકી હોત. આવી સ્થિતિમાં, અમને સદર અરજી ગ્રાહ્ય રાખવામાં વિદ્વાન મેજિસ્ટ્રેટના ભાગ પર કોઈ ખામી જણાતી નથી. એ જણાવી શકાય કે વિદ્વાન મેજિસ્ટ્રેટે સામગ્રીનો સંદર્ભ આપ્યો છે અને તેમનો પ્રથમદર્શી સંતોષ નોંધ્યો છે. સદર પ્રથમદર્શી દષ્ટિકોણમાં કોઈ ભૂલ નથી. અમને રિવિઝનલ હુકમમાં પણ કોઈ ભૂલ જણાતી નથી જેના દ્વારા સાસુ સામે ઘડવામાં આવેલ તોહમત રદ કરવામાં આવ્યું છે. તદનુસાર, અમે રિવિઝનમાં પસાર કરવામાં આવેલ હુકમમાં દખલ કરવાની તેની અનિચ્છા વ્યક્ત કરતા હાઈકોર્ટના હુકમની પુષ્ટિ કરીએ છીએ. અમે સ્પષ્ટ કરી શકીએ છીએ કે સંપૂર્ણ ચકાસણી માત્ર તોહમત ઘડવાના હેતુ માટે છે અને બીજું કંઈ નથી. વિદ્વાન મેજિસ્ટ્રેટ ટ્રાયલ સાથે આગળ વધશે અને રેકૉર્ડ પર લાવવામાં આવેલા પુરાવા મુજબ બાબતનો નિર્ણય કરશે અને કરવામાં આવેલા કોઈપણ અવલોકનોથી પ્રભાવિત થશે નહીં કારણ કે વાદગ્રસ્ત હુકમના કાનૂની બચાવની ચકાસણી કરવાના હેતુ માટે સમાન મર્યાદિત હોવું જોઈએ."

૧૨. ઉપરોક્ત કેસનો ગુણોત્તર વર્તમાન કેસની હકીકતોને લાગુ પડે છે. આ કોર્ટને આંક ૧૫૭ હેઠળ વિદ્વાન નીચલી કોર્ટના હુકમમાં ખામી જણાતી નથી

કારણ કે વિદ્વાન નીચલી કોર્ટ દ્વારા પુરાવાઓની ચર્ચા કરવામાં આવી છે. આઈ.પી.સી. ની કલમ ૩૦૭ હેઠળના ગુનાનું તોહમત ઉમેરતી વખતે, તારણ એ પુરાવા પર આધારિત છે કે ભોગ બનનારને શરીરના મહત્વપૂર્ણ ભાગ પર ઈજા થઈ હતી. તેથી, આ કોર્ટના મત મુજબ, વિદ્વાન નીચલી કોર્ટનું તારણ સાચું છે.

૧૩. વિદ્વાન રિવિઝનલ કોર્ટે કદાચ સી.આર.પી.સી. ની કલમ ૨૧૬ ના સાચા અર્થને સમજ્યા વિના અને આંક ૧૫૭ હેઠળ પસાર કરવામાં આવેલ હુકમનું મૂલ્યાંકન કર્યા વિના, રિવિઝન મંજૂર કરી અને એવું માનીને હુકમ રદ કર્યો કે વિદ્વાન નીચલી કોર્ટે તોહમત ઉમેરવા અથવા બદલવા માટે પુરાવાની સુઓ મોટુ નોંધ લીધી ન હોવાથી, તે ભોગ બનનારના કહેવા પર અને તેના દ્વારા રજૂ કરવામાં આવેલી અરજી પર તોહમત ઉમેરી અથવા બદલી શકે નહીં. વિદ્વાન સેશન્સ કોર્ટનું તારણ કાયદાના પ્રસ્થાપિત સિદ્ધાંત માટે ખામીયુક્ત જણાવ્યું છે અને તેથી, વર્તમાન અરજી વિચારણાને પાત્ર છે.

૧૪. ઉપરોક્ત કારણોસર, વર્તમાન અરજી સફળ થાય છે. ક્રિમિનલ રિવિઝન એપિલિકેશન નં. ૯/૨૦૨૨ માં પસાર કરવામાં આવેલ વાદગ્રસ્ત હુકમ આથી રદ અને બાતલ કરવામાં આવે છે. રિવિઝનની કાર્યવાહી વિદ્વાન સેશન્સ કોર્ટ, અરવલ્લી મુકામે મોડાસાને પુનઃ સુનાવણી માટે રિમાન્ડ કરવામાં આવે છે. ટ્રાયલ ચાલી રહી હોવાથી સંબંધિત કોર્ટ આ હુકમ મળ્યાની તારીખથી ચાર

સમાહની અંદર રિવિઝનનો નિર્ણય કરશે. તદનુસાર, નિયમ સંપૂર્ણ કરવામાં આવે છે. પરિણામે, જોડાયેલ સિવિલ એપ્લિકેશન અસ્તિત્વમાં રહેતી નથી અને તેનો પણ નિકાલ કરવામાં આવે છે. ડાયરેક્ટ સર્વિસની પરવાનગી છે.

(જે. સી. દોશી, ન્યાયમૂર્તિ)

ગૌરવ જે ઠાકર

This judgment has been translated using AI Tool – SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: *The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.*